

עת"א 3405/08/22 - מוחמד קאכב (אסיר) ט' 9145468 נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

08 אוגוסט 2022

עת"א 3405-08-22 קאכב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני עותר	כב' הנשיא רון שפירא
נגד משיבים	מוחמד קאכב (אסיר) ט' 9145468 ע"י ב"כ עו"ד רויטל סבג שקד
	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

בפני עתירת אסיר במסגרתה עותר הוא לאפשר לו לצאת לחופשה חריגה לרגל חתונת אחיו, הצפויה להיערך ביום 13.08.22. בהתאם להחלטה מיום 02.08.22, פסק הדין יינתן על בסיס טיעון בכתב וללא קיום דיון במעמד הצדדים.

העותר הינו אסיר פלילי המרצה מאסר בפועל של 30 חודשים החל מיום 17.12.2020 בגין עבירות של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והפרעה לשוטר במילוי תפקידו. זהו מאסרו הראשון. מסווג בקטגוריה ב'1. הועבר לאחרונה מכלא כרמל לכלא שיטה בגין חמ"ן שלילי (מאחר והעתירה הוגשה בעת היותו כלוא בכלא כרמל נדונה העתירה בבית משפט זה).

העותר טוען כי עבר קבוצה טיפולית והינו שווה באגף מתקדמים, התנהגותו חיובית ואין לחובתו דוחות משמעת. נטען כי המשיב מתנגד להוצאתו של העותר לחופשה נוכח חמ"ן שלילי, אך לא נפתח כל תיק נגד העותר, העותר לא נחקר והטענה אינה מתיישבת עם התנהלותו החיובית של העותר.

המשיב טוען כי בקשת העותר לצאת לחופשה מטעמים מיוחדים נבחנה על ידי הגורם המוסמך והוחלט לדחותה בשל התנגדות גורמי הטיפול, גורמי המודיעין ומשטרת ישראל. נטען כי אסירים אינם מחזיקים בזכות קנויה לצאת לחופשות הגם שמדובר בחופשה מטעמים מיוחדים ולגורם המוסמך מסור שיקול דעת רחב בהקשר זה. חופשה הינה פריבילגיה הניתנת לאסיר כאשר התנהגותו ללא דופי, בהעדר חמ"ן שלילי וכאשר הוא משתתף במסגרת טיפולית, במידה והוגדר כמתאים לטיפול וקיימת יכולת לטפל בו. אסירים המסווגים לקטגוריה ב'1 הינם אסירים שכל יציאה שלהם לחופשה מותנית באישור הגורמים הרלוונטיים וכפופה לתנאים מגבילים המפורטים בפקודה. ככל שאסיר מעורב בהתנהגות

שלילית או מסרב להשתתף במסגרת טיפולית, די בכך כדי לא לאפשר לו לצאת לחופשות, אף לא לחופשה מיוחדת. בעת שקילת בקשה לאישור חופשה על המשיב להביא בחשבון גם את מידת הסכנה הנשקפת לציבור או לאסיר במהלך החופשה ויש לקבל את עמדת הגורמים הרלוונטיים בטרם מתן החלטה.

באשר לעותר נטען כי מהתייחסות גורמי הטיפול בכלא עולה כי מאבחון צרכים שנערך לעותר במאסרו הנוכחי וכן מחוות דעת של רופא נרקולוג נמצא כי לעותר נזקקות לטיפול מעמיק בתחום ההתמכרויות. השתלבותו במחלקת התמכרויות לצעירים בכלא חרמון אופיינה בקשיים רבים ורצונו לעזוב את המחלקה. פעמיים עלה העותר לוועדת חריגים, כאשר בפעם הראשונה הצליח להמשיך בטיפול אך בפעם השנייה הביע התנגדות להמשך שהות במחלקה. ההתרשמות הינה מאדם צעיר, אימפולסיבי, בעל קושי בדחיית סיפוקים וסף תסכול נמוך, חסר מודעות להתנהלותו השלילית והפגיעה בסביבתו ובו. באשר לשילובו בכלא כרמל, הוא הוחזק באגף משתלבים וסיים קבוצת צעד ראשון. במהלך חודש 05/22 נדון בשני הליכים משמעותיים. לכן נטען כי מדובר באסיר בעל רקע התמכרותי אשר לא השלים תהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות, אופי עבירותיו והתנהלותו במהלך המאסר מעידים על דפוסי התנהלות אימפולסיביים והתמכרותיים פעילים. לכן ההתרשמות היא כי שהותו באירוע החתונה מהווה גורם סיכון עבורו ולא מומלץ על יציאתו לחופשה. נטען כי אף מפרוטוקול ועדת השחרורים בעניינו עלה כי הרשות לשיקום האסיר לא יכלה להכין עבור העותר תכנית שיקום משום שהוא ממזער אחריותו לחומרת העבירה, מתקשה לגייס כוחות לשינוי ובעל יתרת מאסר ארוכה. לכן הומלץ על השלמת תהליך הטיפול בהתמכרויות לפני בחינת התאמתו לשחרור. נטען כי גורמי המודיעין אצל המשיב וכן המשטרה מתנגדים להוצאת העותר לחופשה נוכח קיומו של חמ"ן שלילי רב עדכני ורלוונטי בדבר מעורבות שלילית, אלימות וסמים. המשיב מציין כי העותר יכול לפנות בבקשה מתאימה להשתתף בחלק מן האירוע באמצעות ויעוד חזותי והבקשה תיבחן באהדה על ידי הגורם המוסמך.

במענה לטענות המשיב טוען העותר כי המשיב התייחס לאמות המידה הקבועות בפקודה בנוגע לשילוב אסיר בסבב חופשות, אך כאן מדובר בחופשה מיוחדת ואין בנימוקי המשיב כדי להפוך החלטתו לסבירה וראויה. נטען כי אין להיזקק לעמדת גורמי הטיפול לצורך בחינת אפשרות יציאה לאירוע משפחתי מקרבה ראשונה, קצוב בזמן ובפיקוח הדוק. כן אין להיזקק להחלטת ועדת שחרורים שכן הקריטריונים העומדים בבסיס החלטתה אינם דומים לתכליות הקבועות בפקודה לעניין חופשה מיוחדת. באשר לחשש העולה לכאורה - המסוכנות הנשקפת לעותר - נטען כי מדובר בגורם חיצוני. כן נטען כי גם לעמדת מודיעין שב"ס יש להתייחס בזהירות רבה שכן חזקה כי אילו היה ממש באותו חמ"ן שלילי, לא היה מוחזק העותר באגף המתקדם ביותר בכלא כרמל. נטען כי העברתו של העותר לכלא שיטה במועד שבו הועבר תמוהה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי אין מקום לקבל את העתירה שכן לא נפל פגם המצדיק את התערבות בית המשפט בהחלטת המשיב בשלב זה.

כפי שהובהר על ידי המשיב, משטרת ישראל וגורמי המודיעין בשב"ס מתנגדים ליציאת העותר לחופשה וזאת לאור חמ"ן שלילי רב עדכני ורלוונטי בדבר מעורבות שלילית, אלימות וסמים וכן מסוכנות הנשקפת לעותר ביציאה לחופשה מיוחדת. לכן לא הומלץ על יציאתו לחופשה, בהעדר אפשרות לאיין את המסוכנות באמצעות תנאים מגבילים. מעיון בדוחות הידיעה שהועברו לעיוני, בעיקר ידיעה מס' 4109797 (!!!), וכן ידיעה מס' 4087657, ידיעה מס' 4030137 וידיעה מס' 4057673, עולה כי קיימים מידעים עדכניים ורלוונטיים המצביעים על מעורבות שלילית ועל מסוכנות הנשקפת

לעותר וכן מסוכנות הנשקפת בהתנהלות העותר כלפי אחרים, באופן שיפגע בסדר ובמשמעת בבית הסוהר. כמו כן, דו"ח ידיעה מס' 4011465, דו"ח ידיעה מס' 4106502 ודו"ח ידיעה מס' 4044853 מעידים על התנהגות אימפולסיבית ושליטת וסף תסכול נמוך.

יציאה לחופשה, ובכלל זאת חופשה מיוחדת לרגל אירוע משפחתי, אינה זכות קנויה לאסיר, והחלטה בעניין זה נתונה לשיקול דעתו של הגורם המוסמך אצל המשיב [רע"ב 4205/22 יוסף קובודי נ' מדינת ישראל (22.06.2022)]. כמו כן, אין זו דרכו של בית המשפט להתערב בהחלטות הנוגעות ליציאתו של אסיר לחופשה אלא במקרים חריגים, ובהקשר זה לא יחליף בית המשפט את שיקול דעתו של שב"ס בשיקול דעתו שלו [רע"ב 8174/21 שרון רווח נ' שירות בתי הסוהר (29.11.2021); רע"ב 9/12 פלוני נ' מדינת ישראל (4.4.2012)]. המשיב אחראי לביטחונם של הסוהרים ושל האסירים ולביטחון הציבור ולכן הינו רשאי לשקול שיקולים של מסוכנות הנשקפת מהאסיר ומסוכנות הנשקפת לאסיר בעת שקילת בקשה ליציאה לסבב חופשות.

ב"כ העותר העלתה טענות בהתבסס על פסק הדין שניתן ברע"ב 1981/22 פלוני נ' מדינת ישראל (13.07.2022), אשר במסגרתו נקבע לאחרונה כי ועדת השחרורים, בבואה לבחון את הסיכון לשלום הציבור כתוצאה משחרורו המוקדם של אסיר, אינה רשאית להתחשב בכך שאם ישוחרר האסיר גורמים שאינם עלולים לסכן את הציבור, כאשר מהאסיר עצמו לא נשקפת מסוכנות. סבורני כי אין בפסק דין זה כדי להשפיע על עניינו של העותר במקרה זה. אבהיר עמדתי בהמשך. עם זאת ראוי כי המשיב ישקול את השלכות המסוכנות העולה ממידעים שבפניו בעת בחינת בקשות יציאה לחופשה, תוך מתן משקל משמעותי לעצם האפשרות ליציאה לחופשה. זאת הגם שיציאה לחופשה אינה זכות המוקנית לאסיר. עם זאת יש בהוצאת אסיר לחופשה משמעותיות חשובות, הן מעצם היותה של החופשה טובת הנאה משמעותית לאסיר והן בהשלכות של הוצאת אסיר לחופשות על האפשרות שבעתיד תישקל האפשרות לאשר שחרור מוקדם ברישיון.

עם זאת, כאמור, אין לפסק הדין הנ"ל השלכה ישירה על העתירה שבפני. ראשית יצוין כי ועדת השחרורים היא גוף מעין שיפוטי אשר מפעיל סמכויות סטטוטוריות, שעיקרן סמכות הוועדה להורות על שחרור על תנאי של אסיר שנשא שני שלישים לפחות מתקופת המאסר שעליו לשאת. לכן, כפי שנקבע ברע"ב 1981/22 הנ"ל, הלכה למעשה, ועדת השחרורים קובעת את תקופת המאסר שישא אסיר בפועל, מתוך תקופת המאסר המרבית שקובע בית המשפט שגזר את דינו. ועדת השחרורים פועלת במסגרת מנהלית המשלימה את ההליך הפלילי ושיקוליה צריכים לעלות בקנה אחד עם פעולת המשפט הפלילי ותכליותיו לעניין תכלית הענישה [רע"ב 1981/22 הנ"ל]. ראו גם דברים שכתבתי בעבר במאמר: **הליך מנהלי כקובע את גבולות ומסגרת של הענישה הפלילית**, ספר עדי אזור, המשפט, כרך י"ב (פורסם גם בנבו, דצמבר 2007), עמ' 485].

הדברים שונים לגבי שיקולי המשיב בעת שקילת בקשה ליציאה לחופשה של אסיר. מדובר בגוף מנהלי ובהחלטה מנהלית שאינה חלק ישיר מההליך הפלילי ושיקוליה שונים. שיקולי המשיב בעת בחינת בקשה ליציאה לחופשה אינם שיקולי ענישה והמשיב רשאי להביא בחשבון במסגרת שיקוליו את המסוכנות הנשקפת לציבור מיציאתו של האסיר לחופשה וכן את המסוכנות הנשקפת לאסיר. עוד יצוין כי, כאמור לעיל, לאסיר אין זכות קנויה ליציאה לחופשה או לחופשה מיוחדת. גם לשחרור על תנאי אין לאסיר זכות מוקנית, אך ועדת השחרורים אינה רשאית לשקול שיקולים שהם זרים לתכלית החקיקה שמכוחה היא פועלת והשיקולים העיקריים שעל ועדת השחרורים לשקול בבואה להחליט אם לשחרר אסיר על תנאי הם שיקולי שיקום ומניעה [רע"ב 1981/22 הנ"ל]. השיקולים שעל המשיב לשקול בעת בחינת בקשה ליציאה לחופשה הם שונים, כאמור. יציאה לחופשה אינה זכות קנויה לאסיר וההחלטה אם לאשר חופשה כזו, גם

חופשה מיוחדת לרגל אירוע משפחתי, נתונה לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים לכך בשב"ס, כאשר במסגרת שיקול הדעת עשויים לבוא, בין היתר, שיקולים של ביטחון הציבור, ביטחון האסיר עצמו וכן היבטים מערכתיים שונים הקשורים בהיקף המשאבים וביכולת ההיערכות של רשויות שב"ס, על מערכות האבטחה הנתונות להם [רע"ב 4205/22 הנ"ל; רע"ב 844/07 רביזדה נ' שרות בתי הסוהר (29.01.2007)].

לאור המפורט לעיל, נראה כי במקרה זה ערך המשיב את האיזונים הדרושים ושקל את השיקולים הרלוונטיים, ביניהם גם מסוכנות הנשקפת לעותר בעת יציאה לחופשה, שמירה על הסדר והמשמעת בבית הסוהר וביטחון הציבור וכן היבטים מערכתיים שונים ויכולת ההיערכות של רשויות שב"ס. על כן, לאור המידעים שהוצגו לביהמ"ש, נראה כי בשלב זה לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק התערבות. בפני העותר עומדת האפשרות, כפי שציין המשיב, לפנות בבקשה להשתתף באירוע באמצעות היוועדות חזותית וכפי שהובטח, בקשתו תיבחן באהדה על ידי הגורם המוסמך.

נרשמה הצהרת שב"ס כי תיבחן האפשרות לשתף את העותר בחתונה באמצעות ויעוד חזותי. חזקה כי הנושא יבחן ויעשה המאמץ להסדירו.

לאור המפורט לעיל, ובכפוף לבחינת האפשרות להסדיר את השתתפות העותר בחתונה באמצעות ויעוד חזותי, העתירה נדחית.

המזכירות תעביר החלטה לצדדים ולעותר באמצעות שב"ס. החומר החסוי שהוצג לעיוני יוחזר לגורמי שב"ס ויועמד לעיון ערכאת ערעור, ככל שהדבר ידרש.

ניתן היום, י"א אב תשפ"ב, 08 אוגוסט
2022, בהעדר הצדדים.
רון שפירא, נשיא